

Koszorúzás Kondor György emléktáblájánál

Kondor György grafikusművész, a magyar munkás- és ifjúsági mozgalom kiemelkedő személyisége születésének 60. évfordulója alkalmából hétfőn koszorúzási ünnepséget rendeztek a Magyar Munkásmozgalmi Panteonban levő emléktáblájánál.

A mártírhálalt halt művész emléktáblája alá az MSZMP KB tudományos, közoktatási és kulturális osztálya nevében Kornides Mihály osztályvezető, Berceki Loránd művészettör-

ténész, a Művelődési Minisztérium képviseletében Tóth Dezso miniszterhelyettes, Horváth György, a képzőművészeti osztály vezetője; a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, valamint az egykori harcos-társak nevében Tamás Ervin, a szövetség alelnöke és Farkas Aladár szobrászművész, a szocialista képzőművészek csoportjának tagja helyezték el Kondorút. A koszorúzási ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget.

Kitüntetések, kinevezés

Szegeden hétfőn délelőtt a Délmagyarországi Rövid- és Kötöttárú Nagykereskedelmi Vállalatnál bensőséges ünnepség keretében köszöntötték a munkatársak, valamint a megyei pártbizottság és a tanács képviselői a vállalat két nyugdíjba vonuló vezetőjét.

Deák Ferenc igazgató 46 év után mond búcsút a munkahelyköznapoknak; húsz esztendőn keresztül vezette a megyei tanács vb kereskedelmi osztályát, majd nyolc éven át töltötte be az igazgatói tisztséget. Nyugdíjba vonulása alkalmából a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetésben részesült. Kelemen Sándorné személyzeti vezető közel két évtizedet töltött a vállalatnál, s ezidő alatt kifejtett tevékenységét ismerték el a Munka Erdemrend bronz fokozata kitüntetéssel.

Lauthán Ferenc belkereskedelmi miniszter-helyettes meglepő szavak kíséretében nyújtotta át a kitüntetések.

Egyidejűleg kinevezték a Dél-Röviköt Vállalat új igazgatójának dr. Polyás Csabát, aki eddig a Komplex Ruházati Vállalat osztályvezetői tisztségét töltötte be.

A kamera szabadsága

Sorok a szegedi amatőrfilmszemléről

Jó közepesnek minősíthető a napokban Szegeden lezajlott XI. Dél-alföldi Amatőrfilmszemle színvonala. E kijelentés sommásnak minősíthető volna, sajnos, az egész magyarországi amatőrfilmszemle színvonala is vonatkoztatható, s e ténynek igencsak tanulságos vetületei vannak — több szempontból is.

Az elmúlt 10–12 év alatt köztudomásúlag oly mértékben emelkedett hazánkban az életszínvonal, hogy bizonyos költségesebb hobbik is karnyújtásnyi távolságba kerülhettek szélesebb rétegek számára. Annyira, hogy például a jócskán anyagi megterhelést jelentő filmzés amatőrjei is megengedhették maguknak az igényesebb technikai felszerelést, így minden korábbinál fejlettebb mindenállal adóhathattak kedvenc foglalatosságuknak.

Az amatőrfilmzés a legszabadabb időöltések egyike. Azok közül persze amelyek a világról valami érdemlegesejt kívánnak felmutatni, s az önálló, aktív alkotás szükségzerű esztétikai-dramaturgiai követelményeinek is valamiképpen igyekeznek megfelelni. A jelenlegi helyzet legnagyobb paradoxona, hogy a megnövekedett technikai lehetőségekkel párhuzamosan csökken a korábban tapasztalható érdeklődés az aktuális társadalmi kérdések iránt. Az okok valószínűleg messzire vezetnek, mindenesetre az igényes, kritikus, konstruktív és felelősségteljes reakciók a magyar élet s általában a nagyvilág gondjaira — hiányok, problémák, Akárcsak a humor. Melyről, úgy tűnik, azt gondolják amatőrfilmszemlénk, hogy valamiféle „nem illő” megközelítése jelenségeknek, tényeknek.

A fenti gondok a mostani szegedi amatőrfilmszemle kulcskérdései is. A bemutatott harminchárom film mindegyike ezt a problémakört vetette fel valamelyik oldalról. Ami pedig a szorosabb értelemben vett szakmai színvonalat illeti, a közepes minősítést a vetített filmek alábbi két csoportja indokolta: a pontosan, iskolásan, hol kissé elhamarkodottan, hol kissé nehézkesen, hol kissé naiv szemlélettel forgató, tisztességgel dolgozó filmeseké, akiknek nincsenek különösebb művészi ambíciói. Ennek következtében némi rosszulállattal akár dilettánsoknak is lehetne őket nevezni. Az elnevezés bántó, hiszen nem a filmzés elméleti-technikai, hanem a filmnek, mint művészetnek esztétikai jellemzőire koncentrált. Am a tény még tény marad: a dél-alföldi szemlék legfrissebbikén a résztvevők eme nagy csoportjából csak igen ritkas pillanatok, mozzanatok a jó mives mester néhány ügyes fogását-fordulata

tát dicsérhette a zsűri, az alkotást, mint kerek egész — nem.

A nagyobbik baj a másik „iránnyal” van: ők már túllépnek a filmzés „amatőrnek” érzett stációján. Az artisztikum irányába, „művészkedve”. Hogy e törekvés gyakran felesleges modorosságokhoz, funkciótlán, profutánzó, netán (a formai megoldásokban) nem szószátyárkodó, hanem „képszátyárkodó”, túlbujánzó egy-másra halmozott stílusfenn-nomkodásokhoz vezet, azt több film bizonyítja, még a legjobbak közül is. A humánus, tiszta szándékú, több helyütt valóban „profi” riporteri eszközökkel is dolgozó Mészégetők, Vági László filmje kivált jó példa erre. Néhány fölösleges manírt elhagyva a közhelyigazság érvényesült volna: a kevesebb — látványban is több lehet. A Háziszóttos, Szabó Gerszon alkotása szintén hasonló gondolatoikat vet föl, azzal a kiegészítéssel, hogy az aprólékos technikai részletek filmzése is csak akkor lehet igazán jó — ha eredeti megoldásokra törekszik.

Két filmet lehet a már említettek kivétel pozitív példaként leginkább kiemelni: Kiss Károly méltán dicsért, nagy érzékenységre valló, képeivel sokszor döbbenetes hatást elérni képes Arviz utánja és Farda József A tanya című, helyenként lírai magasságokat elérő, hangulatos, szép alkotása. Mindkét mű — a jelzett hiányosságok dacára — útmutatás is lehet. Egyrészt a társadalmi töltéssel rendelkező filmek, másrészt az eredetiség kritériumainak megfelelő alkotások szempontjából.

Igen, az amatőrfilmzés a legszabadabb hobbik egyike. A kamerát kedvtelésből kezében tartó ember úgy nyithat ablakot a világra, ahogyan akar. Hogyan, miként, mit, mennyire — csak tőle függ. (Pénztárcájától is persze, de itt, úgy látszik,

nincs különösebb ok az aggodalomra: a fesztivál filmjeinek 90 százaléka színes technikával készült, közöttük sok olyan, amelynek — kifejezetten a fekete-fehér megoldás kíváncsított volna.) A kamera szabadsága a legfőbb vágyat keltheti fel: a kutatás, a kísérletezés, az autonóm keresgélés igényét témában, formai megoldásokban, szerkesztésben, a megközelítés módszereiben, alkattól, világképtől függően. Nagy kár, hogy a már említett két „alapszerep” között szakadék tátong. A kísérletezők helyén. Pedig igencsak kézenfekvő: a legreálisabb lehetőség ez lenne. Viszont az amatőrfilmszemléknek van mentésük. Nem is akármilyen. Mert szerveződtek ugyan amatőrfilmszemlék klubok szerte az országban, volt is némi eredmény az itt végzett munkának — de, hogy a szakmai-szellemi-társadalmi orientációval vaj van, azt aligha kell bizonygatni. Ez pedig — nem a filmek hibája.

A vázolt kép talán túl sötétnek tűnik, ám nem árt ismételt hangsúlyozni: jó közepesnek ítéltető a színvonal. Ami laponak látszó megfogalmazás ugyan — nem rossz, de nem is jó —, viszont arra is bizonyíték: rengeteg kiaknázatlan lehetőség lappang csak a látott Békés és Csongrád megyei amatőrfilmszemlékben is. Csak gazdálkodni kellene jobban e potenciális szakmai és szellemi tőkével, csak bátrabban kellene „kísérletezteni” a kamerás embereket. S hogy az amatőrfilmzés dél-alföldi helyzete, mely teljes mértékben tükrözi az országost, ekképpen körvonalazódhatott, számos tanulsággal örvendeztetgethett bennünket; mindez köszönhető a szegedi fesztiválnak, e kitűnően megszervezett, a Juhász Gyula Művelődési Központot és klubját külön dicséret seregszemlének. S a következő lépéshez már ennyi is bőven elég. Hiszen a kamera — szabad.

Domonkos László

Emlékezés Medgyessy Ferencre

Születésének 100. évfordulója alkalmából ünnepi rendezvények sorával emlékeznek Medgyessy Ferenc Kosuth-díjas szobrászra, a XX. századi magyar szobrászat kimagasló alakjára. A Medgyessy-emlékbizottság január 10-én, szombaton 11 órakor koszorúzási ünnepséget rendez a Mező Imre úti temetőben levő síremléknél. Ugyanezen a napon délben a Százados úti művésztelepen, a mester egykori műtermének külső falán emléktáblát lepleznek le. Az emléktábla — amely Medgyessy portréját és egyik legismertebb alkotásának, a „Dereceni Vénusz”-nak a modelljét ábrázolja — Szabó Iván kiváló

művésznek, Medgyessy egykori tanítványának és barátjának az alkotása.

A jubileumra a Művelődési Minisztérium plakátot bocsát ki. A könyvkiadás is tiszteleg a kimagasló alkotó emléké előtt: a Képzőművészeti Alap Kiadó-vállalatánál megjelenik László Gyula: Medgyessy című albuma. Sz. Kürti Katalin pedig Medgyessy és Debrecen címmel írt könyvet. A Művészet és az Alföld című folyóiratok emlékszámmal készülnek az évfordulóra.

A Magyar Televízió a centenáriumi idején műsorantúzi a művészről 1976-ban készített „Önéletrajz, mit lapozni se kell” című filmjét.

Növekvő orvoslétszám, kevés a gyógyszerész

Sokan úgy tartják, hogy a statisztika, az összehasonlító, elemző adatok böngészése nehéz olvasmány. Az adatok mögé pillantó, értő szem azonban lényeges, társadalmi összefüggésekre lelhet. Az egészségügyben dolgozók szakszervezeti kongresszusa nemcsak a statisztika érdekességéről tett bizonyosságot a közelmúltban, hanem a mögöttes társadalmi valóság izgalmas kérdéseiről is szólt.

Keves olyan réteg akad ma hazánkban, amelyik létszám tekintetében az egészségügyhöz hasonlóan gyarapodott volna. Öt éve mintegy 174 ezren — orvosok, gyógyszerészek, egészségügyi szakdolgozók — tevékenykedtek a kórházakban, rendelőkben, egészségügyi intézményekben, gyógyszertárakban. Ma a számuk meghaladja a 197 ezret. Érdekes és tanulságos, ha az összes foglalkoztatotthoz mérjük az egészségügyi dolgozók arányát: a fejlődés és egészségügyi kultúra ez utóbbi adatok mércéjében legtöbbször nemzetközi összehasonlítással is szolgál. 1960-ban, tehát kerekén két évtizede, amikor az összes foglalkoztatottak száma 4 millió 735 ezer volt, köztük csupán 96 ezer egészségügyi dolgozót tartottak számon. Az arány alakulása jelenleg: az 5 millió 68 ezer foglalkoztatott egészségére 197 ezren vigyáznak. Erősen érzékelhető a gyarapodás az orvosok számának emelkedésében. Két évtized alatt 15 600-ról 29 100-ra gyarapodott az orvoslétszám. A gyógyszerészeké ezzel ellentétben már csak mintegy 600 fővel nőtt, jelezve a pálya hátrányos társadalmi helyzetét. 100 ezernél több — a korábbiak éppen a kétszerese! — az egészségügyi szakdolgozó, nővértől asszisztensig.

A munkaerőigény fura-ságaiból érdemes néhányat megemlíteni. Az orvoslétszám alakulása meredeken felfelé ívelő grafikonnal ábrázolható, szemben a lakosság növekedésének viszonylagos állandóságával. A nyugdíjas korú népesség számának rohamos gyarapodása viszont jelzi a gondozási, ápolási, sőt betegség megelőző munka iránti igényt. Ami gond: jelenleg az egészségügyben 77 százalékos a nők aránya és ez — a gyest figyelembe véve —, főleg az ápolónők és más szakdolgozók között teszi tartóssá a létszámgonddokat. Töprengésre készíti az is, hogy a 29–34 éves orvosok körében a többség nő, az orvostanhallgatók között pedig csaknem 60 százalékos a lányok aránya.

Ez utal az orvosi pálya bizonyos fokú elnőiesedésére és hátrányos következményeire.

Az egészségügyben foglalkoztatott fizikai dolgozók körében a fiatalabb korosztályok — a 19–30 év körüliek — létszáma máris alacsonyabb a kívánatosnál, sőt tovább csökken. Már pedig a betegágyak mellé, a betegszállításához kell a fiatal erő, és nem pótol mindent a középkorúak, az idősek áldozatkészsége. Hasonló tendenciákat rögzít a szolgálati idők megoszlása is: az egészségügyben dolgozók nagy-nagy többsége 15–25 éve tevékenykedik a pályán és lényegesen alacsonyabb azoknak a száma, akik néhány éve, vagy egy évtizede szolgálják az egészség védelmét, a gyógyítást.

Hihetnénk, hogy a megelőzéssel és a gyógyítással foglalkozók egészségesebbek, kevesebb körükben a beteg-

állományban levők száma. A feltételezés nem helytálló. A gyógyszerészek körében az átlagosnál magasabb az influenzás megbetegedés (szakmai ártalom!) a veszélyezett terheség pedig főleg a nők, és az altagó orvosok körében, valamint az intenzív osztályokon gyakoribb az országos átlagnál. „Gyógyszerész betegség” az adatok tanúsága szerint többféle légúti megbetegedés, sőt egy némely idegrendszeri ártalom is.

Mérlegelés témája volt — és a további fejlődéshez is biztató szavakat kapott — az intézményhálózat gyarapodása is. Több mint 7 ezer új gyógyintézetet létesült az elmúlt öt év alatt; ezzel a 10 ezer lakosra jutó ágy-szám a korábbi 85-ről 90 fölé növekedett.

Íme szerény mérleg az egészségügy megtett útjáról, az utóbbi öt év fejlődéséről, a gondokról. A fejlesztést már ezeknek az adatoknak az ismeretében tervezik.

Két bárdcsapás

G-né jó előre gondolt a szilveszteri kocsonyára. Megszokott hentesüzletében, a Hámán Kató utcában azt tanácsolták neki, szilveszter napján jöjjön, addigra kienged a jégge fagyott csülök, láb, farkok, fül. Ott is volt 31-én reggel sokadmagával. Kivárta sorát, s akkor érte a megjelölt, amikor megkérte a fiatal hentes, csapjon már oda kettőt a bárddal, vágja föl kisebb darabokra a csülköt. Hogy is képzel ilyet a „kedves vevő”, fagyott lábat bárdolni, ráadásul amikor még jó néhányan várnak sorukra.

G-né elkészönt, otthon

áztatgatta forró vízben, majd a kis konyhai fűrészel nekilátott. Nem ment az istennek se, a kis száma is eltört. Néhány órával később visszavitt az immár fölengedett csülköt, kivárta sorát, s ismét kérte a két bárdcsapást. Ehelyett gunyoros választ kapott, hogy „jöjjön szilveszter után, majd jó apróra földaraboljuk.” Mit tehetett hát, elment egy másik üzletbe, a Szivárvány kiterőhöz, ahol készségesen földarabolták a kocsonyának valót.

Vajon tényleg két bárdcsapásról van szó csupán? T. E.

Búcsú Palasovszky Ödöntől

Barátok, pályatársak, tisztelők sokasága, a kulturális élet jeles képviselői, s a hozzártartozók vettek — hamvasztás előtt — búcsút a 81 éves korában elhunyt Palasovszky Ödön irólól, színésztől, rendezőtől hétfőn, tegnap, a Farkasréti temetőben.

Az MSZMP II. kerületi bizottsága nevében Halász Tibor méltatta az elhunyt életútját. Emlékeztetett arra, hogy Palasovszky Ödön tevékenyen részt vett a baloldali munkásművelődési akció szervezésében.

A Színházművészeti Szövetség és a színművészek képviseletében Cenner Mihály színháztörténész idézte a baloldali avantgardista színpadi mozgalmakat elindító, s a felszabadulás után a Madách Színházat, majd a Dolgozók Színházat igazgató művész életútját. Garai Gábor, a Magyar Írók Szövetségének főtákkára az frószó-vettség és a költő társak nevében búcsúzott Palasovszky Ödöntől.

Elismerés

A Magyar Népközlársaság Elnöki Tanácsa nyugállományba vonulása alkalmából dr. Lévai István szegedi járásbírói, címzetes megyei bírósági bírót a Munka Erdemrend bronz fokozata kitüntetésben részesítette. A kitüntetést dr. Borics Gyula igazságügyi minisztériumi államtitkár adta át hétfőn, tegnap az Igazságügyi Minisztériumban.

Maci tankönyvek

Országszerte tapasztalják az olvasztanítás új módszereinek eredményességét. Az úgynevezett globális program — amelyet évekig kísérletként, az utóbbi tanévben pedig elfogadott módszerként alkalmaztak száz iskolában — immár gyakorlattá vált. Ebben a tanévben 640 osztályban, az általános iskolák mintegy 18 százalékában tanítanak e módszer és segédletei: a Maci tankönyvek szerint. Amint az Országos Pedagógiai Intézetben elmondták: ebben az időszakban térnek át az olvasás tanításáról az írás tanítására.